

วาทกรรมคำสอนในกลอนลำซุด “ข้าวนาหว่านสารเคมี” ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์*

DISCOURSE IN THE VERSE OF “KHAO NA WHAN SAN KAE MEE”

BY WEERAPONG WONGSIN

สันติ ทิพหนา¹

Santi Thipphana¹

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด¹

Faculty of Education and Human Development, Roi-Et Rajabhat University¹

Email : Thippana@reru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมคำสอนในกลอนลำซุดข้าวนาหว่านสารเคมีของ วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเนื้อหาจากกลอนลำ 10 กลอนลำ ผลการวิจัยพบว่า 1) วาทกรรมคำสอนด้านพระพุทธศาสนา เช่น ละเว้นอบายมุข อย่าหลงในวัตถุสิ่งของ ปฏิบัติตามศีล 5 2) วาทกรรมคำสอนด้านการประหยัดไม่เน้นปัจจัยที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต 3) วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง เช่น การแต่งกายการตีผมของมีนเมา การศึกษาของผู้หญิง สอนให้รักนวลสงวนตัว 4) วาทกรรมคำสอนด้านการศึกษา เช่น การสร้างครูสอนคุณธรรม สอนให้เด็กมุ่งมั่นในการเรียน 5) วาทกรรมคำสอนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น อนุรักษ์และสืบทอดภาษาอีสาน การแต่งกาย 6) วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกิน สอนให้กินอาหารดั้งเดิม 7) วาทกรรมคำสอนด้านการโหยหาอดีต วิธีทำนาและชีวิตดั้งเดิม และด้านการพูดของคนอีสานที่ไพเราะงดงาม

คำสำคัญ : วาทกรรม; คำสอน; กลอนลำ; วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์

ABSTRACT

The purpose of this research paper is to study the discourse of teachings in the KlonLum Kao na wan sankame of Weerapong Wongsilp, which is a qualitative research by studying the content of 10 poems. The research results found that 1) Buddhist teaching discourse, such as ignoring abysmal, do not be lost in objects, followed the sacraments 5. 2) Economical doctrinal discourse. 3) Women's teaching discourse such as dress, drinking of intoxication, women's education, teaching to love reserved 4) Educational discourse such as creating morality teachers, teaching children to commit to learning, 5) Traditional cultural preservation teachings such as preserving and inheriting Isaan languages, dress code 6) Food teaching discourse, teaching traditional food, teaching to eat traditional foods, 7) Yearning teaching discourse on the past. Farming and traditional life the speaking side of the beautiful Isaan people.

Keywords : Discourse; Teaching; Klon Lum; Weerapong Wongsin

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วาทกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราเป็นเรา (อัตลักษณ์) และทำให้เรามีความคิดอย่างที่เราคิดเพราะการที่เราจะทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ได้นั้น ล้วนมาจากการใช้ภาษาและไวยากรณ์ที่ถูกกำหนดจากกฎเกณฑ์ของวาทกรรมเหล่านั้นทั้งสิ้น วาทกรรมจึงหมายถึง “ระบบและกระบวนการในการสร้างผลต่ออัตลักษณ์และความหมาย ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง วาทกรรมยังทำหน้าที่ที่ตรงสิ่งที่สร้างขึ้น ให้ดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง ขณะเดียวกัน วาทกรรมก็ทำหน้าที่ที่เก็บกด ปิดกั้นมิให้เอกลักษณ์และความหมายบางอย่างเกิดขึ้น หรือทำให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมเลื่อนหายไปพร้อมๆ กันด้วย (ไซริตน์ เจริญสินโอสถ, 2545) วาทกรรมเป็นกรอบที่กำกับเครือข่ายของกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความรับรู้ ความเข้าใจร่วมกัน ตรรกะ ความเชื่อในเรื่องต่างๆ ของชีวิตมนุษย์ในช่วงเวลาหนึ่งเราจะพูด แสดงออก รับรู้ เข้าใจอย่างไรก็ถูกกำหนดโดยวาทกรรมนั่นเอง วาทกรรม หรือ Discourse หมายถึง “การแสดงออก การสื่อสารการสื่อความ และสิ่งที่แสดงออก ที่สื่อสาร หรือ สิ่งที่สื่อความกัน โดยที่เมื่อใช้คำนี้จะไม่เพ่งเล็งถึงบุคคลที่ทำการสนทนาหรือสื่อสารกัน แต่เพ่งเล็งถึงตัวการกระทำ คือ สื่อความ และเพ่งเล็งถึงความหมายหรือสิ่งที่สื่อความกัน วาทกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราเป็นเราเป็นกระบวนการในการสร้าง ผลต่ออัตลักษณ์ และความหมายให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง วาทกรรมยังทำหน้าที่ที่ตรงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง สอดคล้องกับวาทกรรมเป็นถ้อยคำ กลุ่มคำหรือข้อความที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิต การสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมโต้ตอบซึ่งกันและกัน (สันติ ทิพนา, 2559) ภาษาหรือวรรณกรรมได้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และเข้าใจเรื่องราวของคนในสังคม โดยที่อาจจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม และขณะที่ภาษาถูกใช้เพื่อนิยามเรื่องต่างๆ นั้น ก็เป็นทั้งการควบคุม และกีดกัน การให้นิยามของผู้อื่นไปด้วย ภาษาหรือวรรณกรรมในแง่

จึงเป็นลักษณะของการเป็นเครื่องมือที่จะสถาปนาหรือดำรงรักษาไว้ซึ่ง “อำนาจ” ของบุคคลหรือสถาบันหนึ่งๆ ได้ เพราะวาทกรรมในแง่ไม่ได้หยุดอยู่ที่การระบุความหมาย แต่จะมีกระบวนการและปฏิบัติการทางสังคมที่มารับรองชุดความหมายนั้น ๆ เพื่อสร้างการยอมรับจากสังคมได้อย่างแนบเนียน

หมอลำเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมกระแสนิยมที่ผู้คนชาวอีสานยังคงดำรงอัตลักษณ์ไว้อย่างแนบแน่น ในฐานะที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ จารุวรรณ ธรรมวัตร (2543) ได้กล่าวถึง ความหมายของหมอลำว่า “หมอลำ หมายถึง การขับลำท่องคำกลอน เป็นทำนองต่างๆ ประกอบเสียงแคน” นอกจากนี้ จารุวรรณ ยังได้นำเสนอให้เห็นว่า “การฟังหมอลำมีคุณค่าอย่างหลากหลาย เช่น ให้ความบันเทิง ให้ความรู้ด้านการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์” แม้ในยุคปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จะมีความเปลี่ยนแปลงไปแต่หมอลำก็ยังคงได้รับการตอบรับด้วยดีเสมอมา การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมผ่านกลอนลำจึงเป็นอีกบทสะท้อนหนึ่งที่ผู้แต่งได้นำเสนอภาพแทนทางความคิด ความเชื่อ ตลอดจนอุดมการณ์ทางสังคมที่ย้ำเตือนให้ตระหนักรู้ว่า “เฮาคือใคร” ในขณะเดียวกัน ผู้แต่งกลอนลำในยุคปัจจุบันก็ไม่ลืมที่จะนำเสนอภาพของความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความสูญเสียทั้งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ตึงตามันเกิดจากกระแสของการพัฒนาของยุคโลกาภิวัตน์ ปรัชญาการณเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ อีกมากมาย สิ่งเหล่านี้ได้ถูกส่งผ่านกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ที่ถือว่าเป็นกระแสของการตอบโต้วาทกรรมการพัฒนาได้เป็นอย่างดี ภาพที่กลอนลำได้นำเสนอจึงเป็นการโหยหาอดีต (Nostalgia) สิ่งที่เคยกิน เคยอยู่ เคยใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตัวเอง เช่น การปลูกข้าวกินเองโดยไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้ยาปราบศัตรูพืช ใช้ควายไถนา มีวัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ จึงเป็นการประกอบสร้างความหมายทางวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นที่ลุกขึ้นมาต่อสู้และต่อรองกระบวนการพัฒนาได้อย่างน่าสนใจ (มานิตย์ โคกค้อ, 2557)

หมอลำเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่งอีสาน ซึ่งมีการสืบทอดกันมาโดยวิธีการจดจำแบบมุขปาฐะมาหลายชั่วอายุคน ลักษณะเด่นของหมอลำ คือ มีภาษาและท่วงทำนองเฉพาะถิ่น มีการสร้างสรรค์และรักษาแบบแผนประเพณีของท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ๆ เอาไว้ (เพ็ญศรี ดูก, ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, ปิยนาด บุนนาค และวราภรณ์ จิวชัยศักดิ์, 2538) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้หมอลำมีบทบาทต่อชุมชนในหลาย ๆ ด้าน เช่น การให้ความบันเทิงทางด้านเสียง การใช้ภาษา การแสดงท่าทาง การเกี่ยวพาราสีของหนุ่ม-สาวโดยเนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวใกล้ตัว เช่น สอนให้ประพฤติปฏิบัติแต่ความดียึดมั่นในพระพุทธศาสนา สอนผู้หญิง สอนลูกหลาน ฯลฯ หมอลำ มีการผลิตและสร้างวาทกรรมคำสอนผ่านบทกลอนลำเพื่อถ่ายทอดออกไปสู่ผู้ฟังที่แฝงไปด้วยคำสอนต่าง ๆ นอกจากนี้ก็ยังให้ความรู้ ซึ่งบทกลอนลำจะสอดแทรกความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางธรรมให้แก่ผู้ฟัง บทบาทด้านการอบรมสั่งสอนทางพุทธศาสนา และรักษาบรรทัดฐานของสังคมของคนอีสาน และยังเป็นสิ่งกำหนดค่านิยม วัฒนธรรม ตลอดจนประเพณีความเชื่อ (สุภาวดี พรหมสีทอง, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ บุชกร บินตสันต์ และข้าคม พรประสิทธิ์ (2553) กล่าวว่า หมอลำ คือ ผู้ดำรงบทบาทสำคัญในการขับร้องและทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นท่วงทำนองให้แก่ผู้ชม โดยใช้ “การลำ” หมายถึง การขับร้อง การเปล่งเสียงหรือถ้อยคำ ให้เป็นท่วงทำนองต่างๆ ตาม “กลอนลำ” ซึ่งเป็นบทร้องที่ถูกประพันธ์ขึ้นในลักษณะบทร้อยกรอง ไม่มีจังหวะตายตัว ใช้สำหรับลำให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงเนื้อความต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมพื้นบ้าน นิทาน ชาดก คติสอนใจ คุณธรรม จริยธรรม จาริต

ประเพณี ค่านิยม รวมไปถึงความเชื่อต่าง ๆ ของผู้คนในท้องถิ่น คุณสมบัติหอมลำที่ดี จะต้องมึนน้ำเสียงดี สามารถจดจำทำนองและมีไหวพริบ ปฏิภาณดี หอมลำส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในการลำ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อเรื่องราวของกลอนลำซึ่งระหว่างเล่นเพลงหอมลำจะแสดงประกอบคลอไปกับเสียงแคน ตามจังหวะลีลาและ ความสามารถของหอมลำและหมอแคนเป็นสำคัญ

กลอนลำ คือ บทร้องของหอมลำเป็นวรรณกรรมการถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความรู้ให้กับผู้ฟังเพื่อความบันเทิงและเป็นข้อคิดเตือนใจ เนื้อหากลอนลำให้ความรู้ทั้งในด้านคติโลกและ คติธรรม การเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ คำสอน และการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ฯลฯ ภาษาที่ปรากฏในกลอนลำใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานที่เข้าใจง่ายตรงไปตรงมา บางครั้งจะมีการใช้ภาษาที่แฝงความหมาย เรื่องเพศหรือการใช้คำแบบสองแง่สองง่าม (ประพนธ์ เรืองณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2545) ดังนั้นกลอนลำจึงเป็นวาทกรรมที่สามารถทำให้คนที่ฟังหอมลำสามารถนำเอาความรู้และคำสอนที่แฝงอยู่ในกลอนลำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเช่น การดำรงชีวิต การทำงาน การปฏิบัติตน การครองเรือน การแต่งกาย การปฏิบัติตนของคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ฯลฯ โดยเฉพาะหอมลำวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ หรือนายสิทธิพงษ์ โทไชยร เป็นหอมลำที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีความโดดเด่นและมีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ ปัจจุบันเป็นหัวหน้าคณะศิลปินภูไท จังหวัดกาฬสินธุ์

กลอนลำในชุด “ข้าวนาหวานสารเคมี” เป็นกลอนลำที่วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ เป็นผู้ขับร้องและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหมู่คนอีสานมีเนื้อหาในขณะที่เป็นกลอนลำที่มีคติสอนใจเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวาทกรรมคำสอนในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ เพื่อศึกษาวาทกรรมคำสอนที่ปรากฏในกลอนลำมีคำสอนอย่างไร มีคำสอนในประเด็นใดบ้าง หรือเป็นข้อคิดเตือนใจ เพื่อจะสื่อสารไปยังผู้ฟัง และผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวาทกรรมคำสอนในกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมีของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบคำสอนในกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมีของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์
- 3.2 ได้ทราบวิถีชีวิตของคนอีสานในสมัยก่อน
- 3.3 เป็นแนวทางในการนำคำสอนมาปรับใช้ในการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยและรายวิชาสังคมศึกษา และสามารถนำคำสอนมาปรับในชีวิตประจำวันได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) รวบรวมกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมีของ วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ จำนวน 10 กลอนลำ ได้แก่ 1) พระบอแก้วออกทุกข์ 2) ข้าวนาหวานสารเคมี 3) ปัจจัยห้า 4) สร้างคนสร้างของ 5) ประทับใจไทยร้อยเอ็ด 6) หลิ่งไทยใจกล้า 7) เตือนใจวัยเรียน 8) เหล้าพาเสียเบียร์พาแตก 9) กินเมาให้เขารวย 10) ขอบคุณแฟนแฟน

2) รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม 3) รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลอนลำ 4) รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำสอน 5) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยใช้แนวคิดของมิเชล พูโกต์ (1972) และแนวคิดของไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545) 5) การนำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวาทกรรมคำสอนในกลอนลำชุด “ข้าวนาหว่านสารเคมี” ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ผู้วิจัยพบว่า มีวาทกรรมคำสอนสามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

5.1 วาทกรรมคำสอนด้านพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาวิเคราะห์ด้านพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในกลอนลำชุด “ข้าวนาหว่านสารเคมี” ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ดังนี้

5.1.1 คำสอนด้านการละเว้นอบายมุข คือ กลอนลำ “พระบอกแม่ออกทุกข์” ด้านการละเว้นอบายมุขเกี่ยวกับการขอหวยของชาวบ้าน ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“เวลานี้คนสมัยนี้มีให้เห็นผ่องเป็นข่าว พวกกันแตกหย่าหย่าว ได้ยินพระบอกไปหวย
แม่พันฟ้าเล่นหา บ่หว่านพระวัดบ้าน ยามเป็นบุญเป็นงาน เปิดเครื่องเอื้อนอยู่วนหว่าน ตีระฆังกะบ่
เห็นตีกลองเพลกะบ่ฟ้าว เทียวไปเฝ้าพระอยู่ตอน นี้กะเป็นโตอย่าง พอเห็นภาพสะท้อนว่าโยมหว่าน
แต่นำหวย คนหวังรวยแต่นำเบอร์ เพ็นผู้เฒ่าแห่งเป็นฮ้าย เหลียวเห็นหยังกะทาย บายหยังกะทรง
ไป บอกลโยมเป็นไนไน แนวนวนบ่เว้าอยู่ความ เออ...เก่า”

(พระบอกแม่ออกทุกข์ : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น จะเห็นได้ว่า วาทกรรมคำสอนด้านการละเว้นอบายมุข เกี่ยวกับการขอหวยของชาวบ้านโดยสอดแทรกคำสอนให้ละเว้นจากการเล่นหวย อย่าหมกมุ่นอยู่กับเรื่องหวย ควรทำมาหากินเลี้ยงชีพตนและครอบครัว

ส่วนกลอนลำ “เหล่าพาเสียเปียร์พาแตก” กล่าวถึงคำสอนเกี่ยวกับการละเว้นการดื่มของมีนเมาทุกชนิด ไม่ว่าจะป็นสุรายาเมา ทุกชนิดก็ควรงดเว้น เพราะถ้าไม่ งดเว้นปัญหาต่างๆ ก็ตามมา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาท เพราะการดื่มสุรายาเมานั้นทำให้เสียเงินเสียทองและสติสัมปชัญญะลดลง เมื่อสติลดลงทำให้ขาดสติ อาจเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทเป็นปัญหาบานปลายในที่สุด ส่วน กลอนลำ “กินเมาให้เขารวย” ได้กล่าวถึงคำสอนเกี่ยวกับการให้ละเว้นจากการดื่มสุราของมีนเมา โดยละเว้นศีลข้อที่ 5 เพราะการดื่มสุราของมีนเมานำไปสู่การทำผิดศีลข้อ 1 อาจจะไปทำร้ายคนอื่นจนถึงแก่ชีวิต ข้อที่ 2 อาจไปลักขโมยของคนอื่น ข้อที่ 3 อาจจะไปประพฤติผิดในกาม และข้อที่ 4 อาจจะไปพูดปดพูดเท็จหรือโกหกก็เป็นได้

5.1.2 คำสอนด้านการอย่าหลงใหลในวัตถุสิ่งของ คือ กลอนลำ “สร้างคนสร้างของ” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ในปัจจุบันอิโวกาทเจ้าก่อนเข้าสู่นิรพาน ใฝ่ผู้มองเห็นธรรมกะสำเห็นพระองค์เจ้า สองพันห้ากลายเป็นเข้า เกือบสามพันยังหมั่นแก่น สร้างรูปหุ่นขึ้นมาแทน เพื่อบูชากราบไหว้ ผ่องแขน ไว้ใส่ค้อ พวกกันสร้างใส่วัดทั้งผ่องสร้างใส่บ้านไว้กลางเดินทั้งภูเขา เพื่อเตือนใจชาวเขาพุทธสาณะชน เกื้อ เมื่อมองเห็นองค์แทนของพระโคตมเจ้าสิเชาวางสร้างควมซั่ว ทำควมดีไว้ใส่ตัว น้อมล่ำลิกนิก พ้อพระธรรมข้อพุทธองค์ คันผู้ได้เห็นธรรม ละสีเห็นเห็นพุทธเจ้าเขาท่านตะถาคคต นี้ค้อบทค้ำสอน ก่อนพระองค์ สีไลเวัน เดียวนี้เป็นไปแล้ว”

(สร้างคนสร้างของ : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า คำสอนด้านการไม่ให้ลุ่มหลงในวัตถุ คือ การสร้างพุทธรูปหรือหุ่นของพระพุทธเจ้าขึ้นมาแทน หรือสร้างเหรียญพระเกจิอาจารย์ที่เคารพนับถือ เพื่อกราบไหว้บูชาจนปัจจุบันพระพุทธรูปในวัดวาอารมมีมากมายจนเต็มลานวัด ในกลอนลำจึงกล่าวเตือนพุทธศาสนิกชน ควรสนใจที่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามากกว่า เน้นทำความดีละเว้น ความซั่ว ทั้งปวง ดีกว่าจะสร้างองค์พระพุทธรูปขึ้นมา ควรหันมาน้อมรำลิกถึงบทคำสอนของพระพุทธเจ้า คือ ผู้ใดเห็นธรรม ก็เหมือนเห็นตถาคตนั่นเอง และ บทกลอนลำ “ข้าวนาหวานเคมิ” กล่าวถึงคำสอนด้านการไม่ให้ยึดเอาเงินเป็นตัวตั้ง เพราะคนทัวส่วนใหญ่ เอาเงินไปตัวตั้ง ทำงานหวัเป็นเกลียว ตัวเป็นน้อต ยึดติดแต่เรื่องเงินอย่างเดียว ทำให้ต้องทำงานแข่งขันกัน ในกลอนลำนี้จึงสอนทุกคนอย่าเอาเงินเป็นตัวตั้ง แล้วจะเกิดผลดีต่อตนเองและครอบครัว โดยหันมายึดเอาควมสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีอยู่มีกินมีความพอเพียงเลี้ยงชีพได้

5.1.3 คำสอนให้ประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล คือ กลอนลำ “กินเมาให้เขารวย” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“เดี๋ยวนี้คนสมัยใหม่ตกเป็นทาสน้ำเหลืองอ่องต่อง ของพาเมาเว้านำกันสองสามควมกะแมนเด้อ เอามาตั้งเป็นหยิงคนบ่กินเหล้าเมาหากวนชวนได้เรื่องเมา แล้วพวกกันเสียงเฮ็ดบ่ถักบ่ต้องจน วายวุ่นอยู่ทัวไป สุราเมเพื่อนว่าไว้อยู่ท่ายหมุ่เบญจศีล กินเมาเมาแล้วทำผิด ข้อหนึ่งสองเด้อสามได้ฆ่าคนอื่นให้ตายไป ลักของคนที่เขาห้าม ผิดในกามลูกเมียเพื่อน เสียชื่อทั้งเงินถักจับมาหาเรื่องว่าผมเมาเหล้าจั่งเฮ็ดไป เว้าโกหกคนกะได้มูสาวทะ ขาดธัมโมธัมมะพระเพื่อนสอนผัดลิมซั่ว เว้านำคนเห็นปานซี้ กลิ่นสุราผ่องซึ้นเนาเสื้อผ้าเหม็นออกเอ้า เขาฟังตี้มกะบ่ปาน”

(กินเมาให้เขารวย : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า วาทกรรมคำสอน กล่าวถึงคำสอนด้านให้ประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล ตั้งแต่ข้อที่ 1-5 นั้นล้วนเป็นแนวปฏิบัติตามของพระพุทธเจ้า ศีลทั้ง 5 ข้อนี้เป็นหลักจำเป็นในสังคมนตรีษย์ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดควมปกติทั้งในตนเองและสังคมนตรีษย์ โดยในกลอนลำถึงศีลข้อ 5 คือคนในสมัยนี้ผิดศีล 5 เกี่ยวกับการดื่มสุราหรือของมึนเมา ทำให้ขาดสติจนเป็นเหตุให้ผิดศีลข้ออื่นๆ ตามมา

5.2 วาทกรรมคำสอนด้านการประหยัดและความพอเพียง

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการประหยัดและความพอเพียง พอประมาณที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า มีกลอนลำที่สอนให้อยู่ในความพอเพียง พอประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ คือ กลอนลำ “ปัจจัยห้า” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ขอยกเอาพระดำรัสเหนือหัวทรงตรัสไว้ เศรษฐกิจพอเพียงจั่งค่อยเลี้ยงชีพง่าย บ่ฟุ่มเฟือยฟุ่มฟาย เห็นเขามีก็อยากได้ เลยเป็นหนี้ซื้อแต่ของ พระโคตมเสาเพิ่นตรัสไว้ถูกต้อง ปัจจัยสี่คือพอดี ทรัพย์ทั้งสอง ควรไต่ตรงไว้เหนือเกล้า สมัยนี้คนเฮาบถือเอาผิดลืมหืมซ้ำทำตามแล้วยังหลั่น มีแต่ปิ่นนำเอาของเขิ่น เป็นแต่หนี้คั้นมีไว้กะแมนเอา เขามีรถคันงามเฮากะตามเขาด้วย หาเงินดาวน้อออกมาขี่ โทรทัศน์วีซีดี เครื่องซักผ้าซักผ้า ตู้เย็นพร้อมจนอั้งเฮือน โทรศัพทมีถือถือลูกสามคนฮอด มีห้า เสียค่าโทรเดือนละหมื่น โทรเหม็ดวันเหม็ดคืนหลับคาหูกะผ่องกัน มันเห็นแล้วลูกผู้เขียน”

(ปัจจัยห้า : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า ได้สอนเน้นย้ำในคำสอนเรื่องของความพอเพียง ไม่ควรเน้นปัจจัยที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต ควรมารำลึกของใช้ที่จำเป็นมากกว่า อยู่อย่างพอมีพอกิน ทำแต่สิ่งดีงาม ถ้าหากทำเกินกำลังอาจเป็นหนี้ จนต้องเข้าใจในภายหลัง

5.3 วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการสอนหญิงปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า มีกลอนลำที่สอนผู้หญิง ดังนี้

5.3.1 คำสอนด้านการแต่งกาย จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง พบว่า มีกลอนลำ “หญิงไทยใจกล้า” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“หญิงอีสานกะเอาด้วย เทิงไทยสมัยใหม่ ใส่แต่ชิ้นเทียนเทียนเงินเงินปากกะโมมกันบ่ได้ เห็นทางกันพันใส่ตา เป็นหยิ่งเหล่าคำแพง”

(หญิงไทยใจกล้า : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า ได้สอดแทรกคำสอนด้านการแต่งกายของผู้หญิง ไม่ควรแต่งกายนำสมัยไม่ควรสวมกระโปรงสั้น ๆ เพราะบางครั้งกระโปรงสั้น ก็ไม่สามารถปิดบังสะโพกได้ จึงควรหันมาแต่งกายให้เรียบร้อยตามวัฒนธรรมไทย ไม่ควรนำแฟชั่นของต่างชาติเข้ามา เพราะอาจทำให้วัฒนธรรมที่ดีงามหายไป

5.3.2 คำสอนด้านการดีของมีนเมาของผู้หญิงจากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง พบว่า มีกลอนลำ “เหล่าเสียเปียร์พาแตก” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ซุ่มแม่หญิงกะบ่คอยบางคนเมาแล้วบ้าไปหาเรื่องให้เขาตี กินพอดีมีระยะพระเพิ่นสอน บ่จำไว้ ผัวกินเสียเมียกินซ้าง หนุ่มนักเรียนกินเหล่านอก บักสองชาวเพิ่นบ่ใกล้ ขอเงินใช้แม่อยู่เฮือน มีคนเตือน ผัดโมโห มีคนสอนผัดซั้งซ้า เงินทองกูสูอย่าเกี่ยว”

(เหล่าพาเสียเปียร์พาแตก : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงการสอนผู้หญิงในด้านการต้มของมีนเมาของผู้หญิง ในการต้มสุราของมีนเมาเป็นสิ่งไม่ดี พอเมาแล้วก็เกิดทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีสำหรับผู้หญิง ผู้หญิงจึงไม่ควรต้มสุราหรือสิ่งของมีนเมาทุกชนิด

5.3.3 คำสอนด้านการศึกษาของผู้หญิง จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง พบว่า มีกลอนลำ “เตือนใจวัยเรียน” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ย่อนว่าหวังพึ่งเจ้าลูกสาวใหญ่ให้เรียนจบ เพื่อสืเอาปริญญามาต่อเติมหนอเสริมท้าย
เจ้าอย่าทำขายหน้าเรียนวิชาไปแนวอื่น ไปยามค้ายามคืนเที่ยวเบ่งหนังไปนั่งเล่น ไปหาต้นอยู่แต่บาร์
จักว่าซิ่งหรือว่าซาส์ ทั้งจอมแก่นแสนชน”

(เหล่าพาเสียเปียร์พาแตก : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงการสอนผู้หญิงในด้านการศึกษา ได้กล่าวถึงการสอนผู้หญิงในด้านการศึกษาที่พ่อแม่ได้ส่งลูกสาวคนโตได้เรียนในระดับสูงสุด คือ ระดับปริญญา ก็หวังเพียงว่าลูกสาวจะเรียนจบและนำปริญญามาให้พ่อแม่ได้ชื่นชม เพราะพ่อแม่ต้องหาเงินส่งลูกสาว หรือบางครั้งต้องนำที่นาไปจำนำ เพื่อจะได้เงินมาส่งลูกสาวเรียนสูง ๆ โดยการสอนว่าอย่าทำขายหน้าพ่อแม่ อย่าไปเที่ยวกลางคืน เช่น อย่าไปดูหนังหรือไปนั่งอยู่ในคลับในบาร์หรือสถานบันเทิง เพราะอาจทำให้ลูกสาวเรียนไม่จบปริญญา จึงฝากคำเตือนผ่านกลอนลำไปยังลูกสาวหรือลูกผู้หญิงทุกคนให้ตั้งใจเรียน เพื่ออนาคตของตนเองและครอบครัว

5.3.4 ด้านการสอนผู้หญิงให้รักษานวลสงวนตัวจากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง พบว่า มีกลอนลำ “หญิงไทยใจกล้า” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“พ่อแม่เลี้ยงเฮามาพากินปลากินเข่า เขาว่าเซียบเข้าทำไปหากินพิชซ่าต่างเข้าเจ้าสำอาง
เป็นเห็นฝรั่งบ่แพงคิง”

(หญิงไทยใจกล้า : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงการสอนผู้หญิงในด้านการรักษานวลสงวนตัวการรักษาวินัยธรรมอันดีของอิสานไว้ ผู้หญิงต้องมีกิริยาเรียบร้อย ควรรักษาอาการและส่ารวมกาย วาจา และใจ เพราะหากผู้หญิงไม่รักษานวลสงวนตัวจะถูกประณามโดยสังคมเอง และบทกลอนลำ “เตือนใจวัยรุ่น” เป็นบทกลอนลำที่สอดแทรกคำสอนเรื่องของการรักษานวลสงวนตัวของผู้หญิงว่าอย่างน่าสนใจ โดยสอนให้อย่าซิงสุกก่อนห้าม เพราะอาจเกิดความผิดพลาดและเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ทำให้ตั้งครรภ์ ลูกคลอดออกมาแบบไม่มีพ่อ ทำให้เกิดปัญหาต้องออกจากการเรียนกลางคืน และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

5.4 วาทกรรมคำสอนด้านการศึกษา

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการศึกษาที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า มีกลอนลำที่นำเสนอด้านการศึกษา คือ กลอนลำ “สร้างคนสร้างของ” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“สร้างคนทำความดีสร้างคนมีคุณธรรม สร้างพระสงฆ์ให้เรียนรู้สร้างพระสงฆ์ให้เป็นครู สร้างโรงเรียนสอนเด็กน้อย ทั้งสอนโยมผู้เกิดก่อน สร้างเป็นบุคลากรส่งไปเรียนอำเภอบอก ข้าราชการ รัฐบาลควรมีทุนมาอุดหนุนในทางนี้สตีบ อยู่บ้อพ่อ ส่งให้พระได้เรียนต่อ รัฐมีทุนส่งให้สตีบ แม่แม่กะโยมไอย์เด้นอ..... ละนะ”

(สร้างคนสร้างของ : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น ได้กล่าวถึงด้านการศึกษา เช่น การสร้างครูด้านการสอน คุณธรรมจริยธรรม นั่นก็คือ ครูพระสงฆ์เพื่อสั่งสอนด้านพระพุทธศาสนา ด้านคุณธรรมจริยธรรม สร้างโรงเรียนสอนเด็ก รวมไปถึงการให้ความรู้กับทุกคน การสร้างบุคลากร ด้านการศึกษาโดยส่งไปเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และนำความรู้ที่นำมาเผยแพร่บอกกล่าวกับประชาชนทุกคนและหากได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการส่งพระสงฆ์ให้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ส่วนบทกลอนลำ “เดือนใจวัยเรียน” ได้กล่าวถึงด้านการศึกษาสำหรับการเดือนหนุ่มสาวที่อยู่ในวัยรุ่นวัยเรียนให้ตั้งใจเรียนใฝ่ศึกษาหาความรู้ มาใส่ตัว อย่างละทิ้งการเรียน เพราะการเรียนจะทำมือนาคที่ดี และเมื่อมีมือนาคที่ดีแล้วอย่าลืมพ่อแม่ ผู้หาเงินส่งเรียน พ่อแม่ต้องนั่งหลังขดหลังโกงในการทำงานแต่พ่อแม่ก็อดทนเพราะอยากให้ลูกได้ดีนั่นเอง และบทกลอนลำ “กินเมาให้เขารวย” ได้กล่าวถึงการสอนให้มีความมุ่งมั่นในการเรียน ในการศึกษาหาความรู้ หากเพียรหาความรู้มาใส่ตัวเวลาครูสอนต้องตั้งใจเรียน และจดจำนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ พ่อแม่สอนก็ต้องตั้งชื่อฟัง อย่าดี้อัน และจะประสบความสำเร็จในชีวิตได้

5.5 วาทกรรมคำสอนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า มีกลอนลำที่นำเสนอด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี คือ กลอนลำ “กินเมาให้เขารวย” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ตกหว่างไม้หลีนว้า ตกหว่างปลาเด้อหลีนฮอย เด็กน้อยหลีนคำสอน บ่ออนซอนคำเฒ่า โบราณจกิงตาใส่ เด็กนักเรียนสมัยใหม่ เว้าแต่ไทยอยู่ห่างว ห่างว อีสานเค้าเว้าบเป็น เว้าไทยกลาง ออก เอ๊กเซ็นต์ข่อนไปหว่างทางอังกฤษ ลืมสนิภาษาเฮาเก่าอีสาน โบราณเค้าวัฒนธรรมเฮาเทิงการ กินการเล่น การแต่งโตความเป็นอยู่ นับมือสันจุดจู้คือจั้งไฟในก้อมมาคือบ้อมซี้ไก่อ๊ แพชั่นกลุ่ม ตะวันตกกำลังแตกอ้ออ้อมาเผยแพร่ทุกวงการ”

(กินเมาให้เขารวย : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงการสอนให้อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น ด้านภาษา สอนให้อย่าพูดแต่ภาษาไทยให้พูดภาษาอีสานบ้าง เพราะเราเป็นคนอีสาน ต้องพูดภาษาอีสานให้เป็น และเข้าใจภาษาอีสาน ส่วนการพูดภาษาไทยก็ไม่ควรออกเสียงให้เป็นสำนวนฝรั่ง รวมทั้งกิจกรรมละเล่นของอีสานควรหันมาอนุรักษ์และสืบทอดไว้ให้คงอยู่นานแสนนาน คำสอนด้านการแต่งกาย ควรแต่งกายให้เรียบร้อย ผู้หญิงไม่ควรใส่กระโปรงสั้นไม่ควรนำการแต่งกายของต่างชาติมาเป็นตัวอย่าง เพราะเป็นวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของคนอีสาน ควรรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายของอีสานไว้ ซึ่งมีความงดงามไม่แพ้ภาคใด

5.6 วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกิน

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกินที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า กลอนลำที่นำเสนอด้านอาหารการกินของคนอีสานโดยสอนให้คนอีสานกินอาหารที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนอีสาน คือ กลอนลำ “หญิงไทยใจกล้า” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“โบราณเค้าวัฒนธรรมเขาเทิงการกินการเล่น การแต่งโตความเป็นอยู่นับมือสั้นจู้จู้คือจั่งไฟโนก้อมมาคือป้อมซีไกก็อ แพชั่นกลุ่มตะวันตกกำลังแตกอ้ออ้อมาเผยแพร่ทุกวงการ ลูกหลานเฮากะไปหลงบ่จั่ง มุลมั่งเค้า พ่อแม่เลี้ยงเฮามาพากินปลากินเข่า เขาว่าเขยบ่เข้าท่า ไปหากินพิชซ่าต่างเข่าเจ้าสำเป็น”

(หญิงไทยใจกล้า : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมอาหาร การกินของคนอีสานที่กินอาหารตามท้องถิ่น เช่น กินข้าวเป็นหลัก กินผักเป็นยา กินปลาเป็นอาหาร ด้วยคำกล่าวนี้นักอีสานมีวัฒนธรรมอาหารการกินที่ราคาไม่แพง มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่ต้องไปพึ่งพาอาหารที่เป็นอาหารต่างชาติ เช่น พิชซ่า ซึ่งเป็นอาหารที่มีราคาแพงมาก

5.7 วาทกรรมคำสอนด้านการโหยหาอดีต

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนด้านการโหยหาอดีตที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า กลอนลำที่นำเสนอด้านการหวนคิดถึงอดีตของคนอีสานที่เคยทำนาแบบปักดำ แต่ปัจจุบันทำนาแบบหว่าน คือ กลอนลำ “ข้าวนาหว่านสารเคมี” ดังตัวอย่างกลอนลำตอนหนึ่งว่า

“ละฝนตกฮ่าใบตองหว่า นาเคยดำเป็นนาหว่าน ใส่แต่สารเคมีบ่มีเว้าขอแรงแงกันไป ลงแขกเอาแต่เงินเป็นพระเจ้า สมัยนี้ต่างแต่หลัง เห็นแต่ไทยเฮือนอื่น ฟ้าวมะลั้งตั้งตั้ง โตกะฝั่งแต่นาเขา”

(ข้าวนาหว่านสารเคมี : วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์)

จากเนื้อหาของกลอนลำข้างต้น พบว่า กลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึงการโหยหาอดีต ด้านการทำนาในสมัยก่อนคนอีสานจะทำนาคำ หมายถึง การทำนาแบบปักดำ มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ไม่ต้องเร่งรีบ และได้ผลผลิตมากมาย แต่ปัจจุบันการทำนาของคนอีสานเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง โดยเปลี่ยนไปทำนาแบบนาหว่าน ซึ่งมีความรวดเร็ว สะดวกสบาย แต่พอเก็บเกี่ยวผลผลิตกลับได้ผลผลิตน้อยมาก แต่คนอีสานก็มองว่าเอาความสะดวกสบายมาเป็นอันดับต้นๆ อีกทั้งยังใส่สารเคมีกับนาข้าว ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคข้าว

ส่วน บทกลอนลำ “ปัจจัยห้า” เป็นอีกกลอนลำหนึ่งที่กล่าวถึง การโหยหาอดีตในวัฒนธรรมการเลี้ยงวัวเลี้ยงควายของคนอีสาน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตที่ใช้วัวควายในการใช้แรงงานในการทำนาได้กล่าวถึงการโหยหาอดีตตั้งแต่การใช้วัวควายในการเทียมเกวียนในการเดินทางใช้แรงงานควายในการไถนา แต่บัดนี้เหลือแต่หุ่นฟางไม่ได้ใช้ควายในการไถนา ทั้งนี้บทกลอนลำ “หญิงไทยใจกล้า” เป็นกลอนลำที่กล่าวถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ หรือด้านการพูดของคนอีสานที่มีความไพเราะงดงามทางภาษา แม้กระทั่งด้านการแต่งกาย จึงเป็นคำสอนให้หันกลับมาฟื้นฟูวัฒนธรรมความเป็นอยู่ดั้งเดิม การพูดคุยกายอีสาน วัฒนธรรมการแต่งกาย แบบอีสานที่มีความเรียบง่าย เพื่อเป็นอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวอีสานไว้ และได้กล่าวถึงการโหยหาอดีตหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวอีสาน เช่น ด้านการพูด

ควรหันมาพูดภาษาอีสาน ไม่ควรไปตามกระแสภาษาต่างประเทศ โดยรักษาสำเนียงภาษาอีสานไว้ รวมทั้งวัฒนธรรมด้านอาหาร การกินที่หาได้ตามท้องถิ่น มีความประหยัด มีความพอเพียง อีกประการหนึ่งด้านการแต่งกายไม่ควรแต่งกายตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศ หันมาแต่งกายแบบวัฒนธรรมอีสานที่มีความเรียบง่ายและงดงาม

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า กลอนลำที่วีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้นำเสนอคำสอนสอดแทรกอยู่ในกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมี โดยมีวาทกรรมคำสอนด้านพระพุทธศาสนา และมีคำสอนย่อย เช่น การละเว้นอบายมุข คำสอนด้านการอย่าหลงใหลวัตถุสิ่งของ และสอนให้ประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล นอกจากนี้ยังมีคำสอนเกี่ยวกับการประหยัด และความพอเพียง คำสอนด้านการสอนผู้หญิง เช่น ด้านการแต่งกาย ด้านการดื่มของมีนเมาของผู้หญิง ด้านการศึกษาของผู้หญิง และการสอนผู้หญิงให้รักนวลสงวนตัว ส่วนวาทกรรมคำสอนด้านการศึกษาวาทกรรมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกิน และวาทกรรมคำสอนด้านการโหยหาอดีต

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องวาทกรรมคำสอนในกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมี ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ โดยใช้เนื้อหาของกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ จำนวน 10 กลอนลำ ผู้ศึกษาวิจัยจะได้นำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นตามประเด็นดังต่อไปนี้

6.1 วาทกรรมคำสอนด้านพระพุทธศาสนา

จากการวิเคราะห์วาทกรรมคำสอนในกลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมี ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า กลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมี ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อรับใช้สังคมในรูปแบบของการอบรมสั่งสอนโดยสอดแทรก คำสอนในพระพุทธศาสนา เช่น การละเว้นอบายมุข การอย่าหลงใหลวัตถุสิ่งของ และสอนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักเบญจศีล สอดคล้องกับศรัทธา เจริญ (2566) กล่าวว่า หมอลำ หมายถึงผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการเล่าเรื่องด้วยวิธีการลำเป็นบทกลอนภาษาลาวอีสาน โดยผู้เป็นหมอลำ ต้องผ่านกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ในการฝึกฝนทักษะการลำ ด้วยการจดจำเอาความรู้ต่างๆ ที่อยู่ภายในกลอนลำซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับคำสอนหลักธรรม วรรณคดีท้องถิ่น และหลักการความรู้ทางวิชาการต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง มาถ่ายทอดและสื่อสารไปสู่ผู้ฟังผ่านท่วงทำนองของการขับร้องที่มีความหลากหลายไปตามความนิยมของท้องถิ่น ด้วยการอาศัยองค์ประกอบของดนตรีและบทบาทลีลาการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเข้ามาช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับเนื้อหากลอนลำ ทำให้ผู้ฟังได้รับความรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนาน ความบันเทิงอย่างมีสุนทรียภาพ ซึ่งในการแสดงของหมอลำนั้น จะมีแคนหรือเครื่องดนตรีอื่นๆ เป็นส่วนประกอบในการลำหรือไม่ก็ได้

6.2 วาทกรรมคำสอนด้านการประหยัด ไม่เน้นปัจจัยที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต

ปัจจุบันผู้แต่งกลอนลำได้มีพัฒนาการในการประพันธ์กลอนลำที่นำเสนอภาพวิถีชีวิตของผู้คนสังคมในยุคปัจจุบันที่มีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยสอดแทรกคำสอนด้านการประหยัดและความพอเพียง คือ สอนให้มีความประหยัดและมีความพอเพียง สอดคล้องกับ มานิตย์ โคกค้อ (2557) กล่าวว่า โทรศัพทมือถือ โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม เครื่องซักผ้าและเครื่องอำนวยความสะดวก

อื่น ๆ จนรกบ้านเต็มไปหมด โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมพอดี สิ่งของเหล่านี้หากเป็นผู้ที่มีความสามารถซื้อด้วยเงินของตนเองก็สามารถซื้อได้ไม่เป็นปัญหาแต่บางคนกำลังซื้อน้อยเห็นเพื่อนบ้านมีก็อยากมีบ้าง แต่ตัวเองไม่มีเงินก็ต้องซื้อเงินผ่อนส่งจ่ายกันวนวายไปหมด สิ่งเหล่านี้คือปัญหาของการตกเป็นทาสของบริโภคนิยม หลงใหลในวัตถุสิ่งของนี้กว่าสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้มีความสุขลักษณะอยู่อย่างช่วยเหลือเกื้อกูลมากกว่านี้ผู้คนมีจิตใจที่ติงามมากกว่านี้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัจฉรา วิเศษวร และ สุวัฒน์ รักขันโท (2564) กล่าวว่า แนวทางคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้เกิดความมั่นคงของชีวิต พระองค์ทรงเน้นเรื่องทางสายกลาง สมถะ เหมาะสมแก่ฐานะ พอดีพอเพียง มนุษย์แค่ต้องการกินข้าววันละ 3 มื้อ ที่นอนอบอุ่น และปลอดภัยไม่จำเป็นต้องฟุ้งเฟ้อ ทำอะไรเกินตัว ลดกิเลสตัณหาที่ทำให้เราต้องทนทุกข์ ก่อความเครียดในใจเพียงเพื่อสนองกิเลสตัณหา และถึงแม้มีเงินทองแล้วก็ยังไม่มีความสุขอยู่ดี เพราะความอยากไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เราต้องวิ่งตามความอยากอยู่ตลอดเวลา

6.3 วาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิง

นอกจากนี้ยังมีวาทกรรมคำสอนด้านการสอนผู้หญิงที่ปรากฏในกลอนลำซุดข้าวนาหวานสารเคมีของวิระพงษ์ วงศ์ศิลป์ โดยเน้นสอนผู้หญิงในการปฏิบัติตน ได้แก่ สอนเรื่องการแต่งกายของผู้หญิง การสอนไม่ให้ผู้หญิงตีของมีนเมา ด้านการศึกษาของผู้หญิง และด้านการสอนให้ผู้หญิงรักนวลสงวนตัว สอดคล้องกับ มานิตย์ โคกค้อ (2557) กล่าวว่า หญิงสาวชาวอีสานรวมถึงหญิงสาวชาวไทยเป็นส่วนหนึ่ง เมื่อได้รับวัฒนธรรมการแต่งกายจากต่างชาติที่มุ่งน้อยหม่นน้อยจนเกินไป ทำให้เกิดความรู้สึกว่าน่าเป็นห่วงวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวอีสานที่ตามสมัยนิยมมากจนลืมรากเหง้าของตน โดยพบว่าคนในปัจจุบันมีคุณธรรมน้อยลงเพราะคนขาดศีล โดยเฉพาะศีลข้อที่ 5 เรื่องของการดื่มสุรา เมื่อดื่มจนเมาขาดสติก็จะทำให้เกิดศีลข้ออื่นๆ ตามมาด้วย นอกจากนี้ กชพร ศิริบุตร (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนของสตรีไทยในมายาคติด้านความงามตามหลักธรรมในพุทธศาสนา ผลวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องความงามในพระพุทธศาสนา สรุปลงได้ว่า การส่งเสริมคุณค่าตามแนวคิดและทัศนะ เรื่องความงามในพระพุทธศาสนา ความงามภายในอันเป็นความงาม ที่อยู่จิตใจเป็นสิ่งสำคัญ สตรีไทยจะมีคุณค่าความงามได้ต้องเป็นสตรีไทยที่มีการปฏิบัติตนเป็นกุลสตรี มีกิริยา มารยาทงดงาม ทำอาหารอร่อย พุดจาไฟเพราะอ่อนหวาน รู้จักกาลเทศะ ประพฤติตนตามกรอบประเพณี และหลักปฏิบัติอันดีตามคติของไทย มีศีล มีจริยาวัตรอันงาม และมีปัญญา รู้เหตุรู้ผลอันถ่องแท้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม ให้ความสุข ความอบอุ่น ความสบายใจแก่บุคคลผู้เข้าใกล้คบหาสมาคม ให้ความรู้สึกที่ดีกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นความงามจากภายในอันเป็นคุณสมบัติของความงามที่แท้จริง

6.4 วาทกรรมคำสอนด้านการศึกษา

ในขณะที่เดียวกันวาทกรรมคำสอนด้านการศึกษาที่ปรากฏในกลอนลำซุดข้าวนาหวานสารเคมีของวิระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ยังสอนให้เยาวชนคนอีสานรุ่นใหม่ใฝ่ศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการดำรงชีวิต อย่างละทิ้งการเร่เรียน เพราะการเร่เรียนจะทำมีอนาคตที่ดี และเมื่อมีอนาคตที่ดีแล้วอย่าลืมพ่อแม่ ผู้หาเงินส่งเรียน พ่อแม่ต้องนั่งหลังซดหลังโกงในการทำงาน แต่พ่อแม่ก็อดทน เพราะอยากให้ลูกได้ดั้นด้นเอง สอดคล้องกับ มานิตย์ โคกค้อ (2557) กล่าวว่า สังคมในปัจจุบันนอกจากจะขาดศีลธรรมแล้วยังมีความเชื่อผิดๆ ความวุ่นวายจึงมักเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในเมื่อคน

รุ่นเก่าที่หลงผิดแล้วยากที่จะทำให้หวนกลับมาได้ก็ต้องหวังพึ่งพาคนรุ่นใหม่ที่ได้มีโอกาสเรียนหนังสือมีวิชาความรู้มาช่วยพัฒนาบ้านเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พงศกร มงคลหมู่ (2563) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมเป็นการนำหลักไตรสิกขานำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้เด็กให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา คือ หลักไตรสิกขา เพื่อการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและคุณธรรมที่สำคัญที่สุดก็คือ การปลูกฝังให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีมีคุณธรรมจริยธรรม ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมกล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมเป็นการพัฒนาเด็ก การทางด้านร่างกาย (ศีล) อารมณ์ (สมาธิ) จิตใจ (สมาธิ) สังคม (ศีล) และสติปัญญา (ปัญญา) เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6.5 วาทกรรมคำสอนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี

วาทกรรมคำสอนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ มีกลอนลำที่นำเสนอด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น สอนให้อย่าพูดแต่ภาษาไทย กลางให้พูดภาษาอีสานบ้าง ด้านการแต่งกาย ควรแต่งกายให้เรียบร้อย ผู้หญิงไม่ควรใส่กระโปรงสั้น ไม่ควรนำการแต่งกาย ของต่างชาติมาเป็นตัวอย่าง สอดคล้องกับ บุญสม ยอดมาลี (2558) กล่าวว่า การอนุรักษ์หรือรื้อสร้างมรดกทางวัฒนธรรมคือการที่คนรุ่นหลังควรตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้น โดยการอนุรักษ์นั้นจะทำในเชิงปฏิบัติ คือการดูแลรักษาและการสืบสานวัฒนธรรมนั้นๆ ไม่ให้หายไป ซึ่งการอนุรักษ์หรือการดำรงวัฒนธรรมเป็นเหมือนเครื่องช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เกิดการหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมของตน ก่อให้เกิดเป็นความรักและความผูกพัน รวมทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีอีกด้วย และยังสอดคล้องกับ พระมหานិพัฏฐพันธ์ จิรวทมน (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง พระพุทธศาสนากับรากฐานทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตถือเป็นแนวทางหรือทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ต่อยอด และเผยแพร่ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ นำไปสู่การสร้างมูลค่าและโอกาสทางเศรษฐกิจรวมถึงกระบวนการทางสังคมและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมร่วมกัน

6.6 วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกิน

วาทกรรมคำสอนด้านอาหารการกินที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้กล่าวถึง วัฒนธรรมอาหารการกินของคนอีสานที่กินอาหารตามท้องถิ่น เช่น กินข้าวเป็นหลัก กินผักเป็นยา กินปลาเป็นอาหาร ด้วยคำกล่าวนี้นักอีสานมีวัฒนธรรมอาหารการกินที่ราคาไม่แพง มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่ต้องไปพึ่งพาอาหารที่เป็นอาหารต่างชาติ เช่น พิซซ่า ซึ่งเป็นอาหารที่ราคาแพงมาก สอดคล้องกับ กุณทีนิโคตรพัฒน์ และราชันย์ นิลวรรณภา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อุตลักษณ์ : การสื่อความหมายทางสังคมในเพลงลูกทุ่งอีสานแนวสองแ่งสองงาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ภูไทว่า เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอีสานดั้งเดิมเอาไว้ อุตลักษณ์ด้านอาหารการกิน พบว่า อาหารการกินนี้สื่อให้เห็นภาพของชาวอีสานที่เป็นกลุ่มคนที่ใช้ชีวิตเรียบง่าย และยังสอดคล้องกับ สันติ ทิพนา และราตรี ทิพนา (2561) กล่าวว่า ปรากฏการณ์การโยกย้ายหรือถวิล

หาดิตเกี่ยวกับอาหารการกินของคนอีสาน ได้มีการกล่าวถึงเนื้อหาสาระในบทเพลงลูกทุ่งของไผ่ พงศธร เนื้อหาสาระได้กล่าวถึงปรากฏการณ์การโยกย้ายหรือถวิลหาดิตเกี่ยวกับอาหารการกินของคนอีสานในบทเพลงส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงอาหารการกินของคนอีสาน ซึ่งหาอาหารการกินได้ตามท้องทุ่งนาหรือหัวไร่ปลายนาที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ คือหน่อไม้ไฟ ผักต้ว แมงกูดจี ส้มตำ ปิ้งไก่ ปลาแดก (ปลาร้า) ลาบเลือด ลาบเทา ข้าวจี๋ ปิ้งปลา และอื่นๆ เป็นการโยกหาดิตรับประทานครึ่งใดคิดถึงบรรยากาศบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การเคลื่อนที่ของสื่อเพลงจากวัฒนธรรมอีสานเข้าสู่ส่วนกลางไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ โดยปราศจากบริบททางสังคมการเมือง ในการวิจัยพบว่า การเคลื่อนที่ของเพลงอีสาน เกิดจากการเคลื่อนที่ในเชิงพื้นที่จริง เนื่องจากมีคนอีสานจำนวนมากที่โยกย้ายถิ่นที่อยู่เข้ามาในเมืองหลวง รวมถึงไปอยู่ตามจังหวัดอื่นๆ เข้าไปทำงานในหลายลักษณะหลากหลายบริษัท และหลากหลายพื้นที่ ดังนั้น การเข้าเมืองของคนอีสาน จึงเป็นการนำวัฒนธรรมติดตัวมาด้วย หมายรวมถึง ภาษา การกิน การแต่งกาย และเพลง ฯลฯ เมื่อวัฒนธรรมเหล่านี้เข้ามาในเมืองจากจำนวนคนอีสานมหาศาล ก็ทำให้เกิดภาพคุ้นตาสำหรับคนในเมือง การกินข้าวเหนียวส้มตำกลายเป็นวัฒนธรรมที่แพร่หลาย รวมถึงการเปิดเพลงลูกทุ่งอีสานบนรถแท็กซี่ รถเมล์ หรือร้านลาบ ฯลฯ ส่งผลให้เพลงอีสานกระจายไปสู่คนภาคอื่น

6.7 วาทกรรมคำสอนด้านการโยกหาดิต

วาทกรรมคำสอนด้านการโยกหาดิตที่ปรากฏในกลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบว่า กลอนลำที่นำเสนอด้านการหวงคิดถึงอดีตหรือวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนอีสาน เช่น วิธีการทำนาแบบดั้งเดิม การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน วัฒนธรรมการพอยู่พอกิน การใช้ภาษาอีสาน สอดคล้องกับ ภูริณัฐ พฤษ์เนรมิต (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง วิถีวิทยาการศึกษาการโยกหาดิตในผลงานวิชาการของไทย (พ.ศ. 2546–2563) พบว่า การโยกหาวิถีชนบทเป็นส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของคนในสังคมที่มีต่อการโยกหาดิตที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การที่ผู้คนในสังคมโยกหาความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เพราะพวกเขามองว่าสังคม ปัจจุบันนั้นเสื่อมถอยลงความเจริญ ความดีงามที่เคยมีนั้นแทบหาไม่ได้ในสังคมปัจจุบัน ต่อมาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมเริ่มมีมากขึ้นทำให้มุมมองหรือโลกทัศน์ของพวกเขาเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง สังคมที่เต็มไปด้วย ความวุ่นวาย การแก่งแย่งชิงดีและแห่งแค้น ซึ่งน้ำใจนำมาซึ่งการโยกหาวิถีชนบทไทย ที่เต็มไปด้วยความสงบงาม และเปี่ยมด้วยน้ำใสใจจริงอย่างชัดเจน ประเด็นการโยกหาความรุ่งเรืองในอดีตยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง โดยการโยกหาวิถีชีวิตชนบทไทยได้รับความนิยมมากขึ้น กระนั้นการโยกหาความรู้สึกรักหวงใยและการโยกหาสังคมที่พลัดพรากก็ยังคงปรากฏอยู่เป็นระยะ

ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่ากลอนลำชุดข้าวนาหวานสารเคมี ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ มีลักษณะเด่นในการถ่ายทอดและบันทึกเรื่องราวต่างๆ โดยให้ความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของคนอีสาน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพึ่งพาอาศัยกัน การประหยัดอดออม ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่เน้นปัจจัยที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต ฯลฯ สะท้อนวิถีชีวิตของคนอีสานในสมัยก่อน ซึ่งต่างกับปัจจุบันโดยสิ้นเชิง หรือแม้กระทั่งการสอนให้ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาการปฏิบัติตัวของผู้หญิง เช่น การแต่งกาย การดื่มของมีเมาไม่ตี การศึกษาของผู้หญิงให้เรียนสูงขึ้น สอนให้รักนวลสงวนตัว นอกจากนี้ยังเสนอแนะด้านการศึกษา เช่น การสร้าง

ครูสอนคุณธรรม สอนให้เด็กมุ่งมั่นในการเรียน อีกทั้งยังสอนให้รู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของคนอีสานไว้ ตลอดจนด้านอาหารการกิน สอนให้มีวิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ เพื่อให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ และชีวิตก็จะอยู่อย่างมีความสุขนั่นเอง

7. องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาวาทกรรมคำสอนในกลอนลำซุดข้าวนาหวานสารเคมี ของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ พบคำสอนที่สอดแทรกในกลอนลำจำนวน 10 กลอนลำ พบคำสอนทั้งหมด 7 คำสอน ที่หมอลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์ ได้ถ่ายทอดผ่านต่างๆ เช่น การแสดงหมอลำ, YouTube และสื่ออื่นๆ เพื่อสื่อสารไปยังผู้ฟังและผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้ในสังคมต่อไป ในด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถนำไปบูรณากร่วมสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น ละเว้นอบายมุข อย่าหลงในวัตถุสิ่งของ การประหยัดไม่เน้นปัจจัยที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต ด้านการสอนผู้หญิง เช่น การแต่งกายให้เรียบร้อยสวยงามตามหลักประเพณีไทย ไม่ดื่มของมึนเมา สอนผู้หญิงศึกษาเล่าเรียน สอนให้รักกนวลสงวนตัว การสร้างครูที่สอนคุณธรรม สอนให้เด็กมีความมุ่งมั่นในการเรียนการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น อนุรักษ์และสืบทอดภาษาอีสาน การแต่งกาย ด้านอาหารการกินและด้านการพูดของคนอีสานที่ไพเราะงดงาม ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรากเหง้าของตนเอง สามารถเข้าใจปัจจุบัน และรู้เท่าทันอนาคตต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 คำสอนที่ปรากฏในกลอนลำ หากฟังและสามารถนำไปปฏิบัติหรือปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่ควรยึดถือปฏิบัติ จะทำให้สังคมมีความสุขตลอดไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยได้

8.2.2 สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการวิเคราะห์คำสอนด้านต่างๆ ได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาวาทกรรมคำสอนในวรรณกรรมประเภทอื่นๆ

8.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบวาทกรรมคำสอนในกลอนลำของหมอลำแต่ละเรื่อง

9. บรรณานุกรม

กขพร ศิริบุตร. (2564). การปฏิบัติตนของสตรีไทยในมายาคติด้านความงามตามหลักธรรมในพุทธศาสนา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. 8(4). 242-252.

กุนทีนี โคตรพัฒน์ และราชนันท์ นิลวรรณภา. (2561). อัตลักษณ์ : การสื่อความหมายทางสังคมในเพลงลูกทุ่งอีสานแนวสองแ่งสองงาม. รมยสาร. 16(2). 93-111.

- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2543). **ภูมิปัญญาอีสาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : โครงการตำรา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). **วาทกรรมการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิชาษา.
- บุญสม ยอดมาลี. (2558). **การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ปรับปรุงและเห็นคุณค่ามรดกทาง วัฒนธรรม**. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน.
- บุษกร ปิณฑสันต์ และคำคม พรประสิทธิ์. (2553). **หมอลำ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2545). **ภูมิปัญญาทางภาษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ปานิส โพธิ์ศรีวังชัย และฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2562). **อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุค อีสานใหม่**. *วารสารนิเทศศาสตร์ มสธ.* 9(1). 1-17.
- พงศกร มงคลหมู่. (2563). **การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม**. *วารสารบวรสหการศึกษาและ มนุษยสังคมศาสตร์.* 1(1). 59-69.
- พระมหานิพัฑฒพงษ์ จีรวทฒโน. (2567). **พระพุทธศาสนาที่ปรากฏฐานทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตชาว หนองคาย**. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์.* 7(1). 33-41.
- เพ็ญศรี คุ้ม, ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, ปิยนาก บุนนาค และวราภรณ์ จิวชัยศักดิ์. (2538). **วัฒนธรรม พื้นบ้าน : ศิลปกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูริณัฐ พลฤกษ์เนรมิต. (2564). **วิธีวิทยาการศึกษาการโหยหาอดีตในผลงานวิชาการของไทย (พ.ศ. 2546 – 2563)**. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ.* 34(3). 1-16.
- มานิตย์ โคกค้อ. (2557). **วาทกรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการต่อสู้และการต่อรองเชิงอำนาจ : กรณีศึกษากลอนลำของวีระพงษ์ วงศ์ศิลป์**. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.* 1(1). 31-52.
- ศรัทธา เชิงหอม. (2566). **กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำภูษณา บุญแสน**. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- สันติ ทิพนา และราตรี ทิพนา (2561). **ปรากฏการณ์การโหยหาหรือถวิลหาอดีตในบทเพลงลูกทุ่ง ของไผ่ พงศธร**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สันติ ทิพนา. (2559). **วาทกรรมความรักชาติผ่านบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)**. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์.* 4(1). 174-201.
- สุภาวดี พรหมสีทอง. (2559). **วิถีชีวิตชาวอีสานจากบทร้องกลอนลำของหมอลำบุญช่วง เต๋นดวง**. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- อัจฉรา วิเศษวร และสุวัฒน์ รักขันโท. (2564). **หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจของชีวิต**. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.* 7(2). 387-398.
- Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge and discourse on language*. New York : Pantheon Books.